

18 augustus 2024, dienst van de Schrift

Schriftlezingen: Jesaja 35: 1-10 en Marcus 7: 31-37

Gemeente van Christus, het thema van dit jubileumjaar van de Maranathakerk is de kracht van taal. Voor nieuwkomers in onze samenleving is het leren van de taal een belangrijke voorwaarde om hier hun weg te vinden en hun plek in de gemeenschap in te nemen, dat is de kracht van taal. Vandaar ook dat we dit jaar geld inzamelen voor Taal aan Zee, waar vrijwilligers Nederlandse les aan nieuwkomers geven.

Taal is ook kwetsbaar, taal kan manipuleren, taal kan met 'alternatieve feiten' een fictieve werkelijkheid creëren, taal kan kwetsen en verwonden. Het gebruik van taal betekent niet dat er altijd ook daadwerkelijk iets gezegd wordt. Taal kan ook een woordenbrij zijn. In praatprogramma's worden meningen soms eindeloos gerecycled. Er wordt gesproken, maar wordt er ook iets gezegd dat er werkelijk toe doet? Theoloog Richard Lischer stelt dat we leven in een cultuur die lijdt aan een zekere uitputting door middel van woorden. Eindeloze praatprogramma's op televisie waarin mensen elkaar vliegen af zitten te vangen, alles wat via allerlei media tot ons komt, al die meningen, al die opinies; je kunt je soms afvragen wat je ermee moet. Je kunt als mens soms zo verlangen naar een Woord dat het houdt, een verhaal dat je bestaan draagt, een perspectief waar vanuit je kunt leven. Vanaf bladzijde 1 van de Bijbel wordt zo'n perspectief gegeven, worden woorden aangereikt dat het houden in het woelen van de tijd.

Het zal u niet verbazen, maar woorden spelen in de Bijbel een grote rol. Maar taal heeft in de bijbel niet alleen iets met communicatie tussen mensen te maken, – God heeft ook alles met taal, communicatie te maken. We horen (!) telkens weer dat God spreekt. De Thora begint met het eerste woord van God: 'er moet licht komen!'. 'In het begin was het Woord', zo begint het evangelie van Johannes. Je zou kunnen zeggen: vanaf het begin is er communicatie, is God erop gericht mensen te bereiken, wil Hij woorden ten leven geven. Als mensen daaraan gehoor geven, dan komen mensen tot hun bestemming, dan heerst er vrede, dan bloeit de woestijn. Dat is het beeld van Jesaja 35, het beeld van een woestijn die bloeit, van een dorre vlakte die jubelt en bloeit. 'Dan worden blinden de ogen geopend, de oren van doven worden ontsloten', zo lezen we.

Het verhaal uit Marcus 7 lijkt terug te grijpen op deze profetie uit Jesaja. We lezen over een man die bij Jezus gebracht werd en die doof was en gebrekkig sprak. In het verhaal gaat het hier niet enkel om deze mens die fysiek niet kan horen of kan spreken. Het verhaal gaat een spade dieper. Het gaat om een man die in zichzelf opgesloten zit. Hij kan niet horen, is met andere woorden niet aanspreekbaar. Niets komt bij hem binnen. Deze mens zit op slot, letterlijk en figuurlijk. Het is tekenend dat Jezus deze man in Dekapolis treft, een Griekstalig gebied ten oosten van Galilea, een gebied waar men het verhaal van bevrijding, dat Jezus verkondigt, niet kent. Hij kan niet horen, dat betekent in de Bijbel ook: het Verhaal van bevrijding klinkt niet in zijn leven. Hij heeft geen verhaal om mee te leven, een perspectief dat het leven draagt. En misschien daarom kan hij niet goed spreken, heeft hij misschien ook niets te zeggen. Je zou ook kunnen zeggen; hier gaat iets niet goed in de communicatie tussen God en mensen. God en de mensen vinden elkaar niet, de woorden van God vinden geen voedingsbodem. Het is zo oud als de Bijbel. Ook daar is het terugkerende refrein, de mensen

horen de woorden van God niet, ze lijken er wel doof voor geworden, de communicatie tussen God en mensen raakt verstoord.

Misschien herkennen we daarin soms ook iets van onszelf. Dat we bij onszelf merken: de woorden van de Bijbel landen niet altijd meer. Misschien zit er ergens ook iets van onszelf in deze man die bij Jezus gebracht wordt. Het verhaal van Marcus vertelt echter op ontroerende wijze hoe mensen elkaar en God weer kunnen vinden, hoe iemand uit zijn isolement wordt geroepen. Ik kreeg een drieslag van predikant Eeuwout Klootwijk aangereikt die treffend verwoord hoe in dit verhaal van Marcus God en mens elkaar weer vinden. Het gaat om de lijflije en zintuiglijke drieslag afstand nemen – aanraking en ademen.

Allereerst het afstand nemen. Jezus neemt de man die vastgelopen is en geïsoleerd is komen te staan, allereerst terzijde. Even weg uit het middelpunt van die grote schare. Even een moment apart met Jezus. Van aangezicht tot aangezicht. Even de achtergrondmuziek uit. Even geen telefoons, geen ruis. Aandacht. En Jezus zegt niks. Heel opmerkelijk. Jezus doet alleen. En wat hij doet is nog opmerkelijker.

Daarmee komen we bij het tweede punt van de drieslag: aanraking. Jezus steekt zijn vingers in de oren van de dove man, spuugt en raakt zijn tong aan. Jezus blijft niet op afstand, nee, wat Jezus doet is heel nabij komen. Jezus kruipt - als het ware - in de huid van deze mens. Hij blijft niet op een afstand met wat goedbedoelde teksten, maar komt werkelijk de wereld van deze mens binnen. Alsof hij die mens van binnenuit wil openen. Jezus raakt de man fysiek maar ook geestelijk aan, als hele persoon. In non-verbale taal, taal zonder woorden, zegt Jezus ontzettend veel.

Het derde punt van de drieslag is ademen. Jezus kijkt omhoog naar de hemel en zucht. Soms zijn woorden te veel als je de verstriktheid ziet waarin mensen kunnen zitten. Maar woordeloos kun je toch heel nabij zijn. Jezus zucht mee met het lijden van deze man. Het zuchten, het ademen, het is eigenlijk een woordeloos gebed van Jezus. Jezus bidt woordeloos en roept de man uit zijn geïsoleerdheid weg en brengt hem in contact met God, de bron van zijn leven. Jezus spreekt slechts één woord en dat blijkt een wereld van verschil te bewerken: "Effata" klinkt er in het Aramees, Word geopend! Ga open! Het is een typisch Paaswoord, een woord van opstanding: De banden die jou omklemmen worden losgebroken, wat dicht zat, opent zich, wat vast zat komt los.

Ja, deze man kan weer spreken. In de vertaling van vandaag staat 'normaal', 'hij kon normaal spreken', maar in de tekst staat zo iets als oprecht. Hij sprak oprecht. Zijn tong is niet losgemaakt voor het eindeloze gepraat in praatprogramma's, of voor geroddel, nee de band van zijn tong is losmaakt om oprecht te spreken; om woorden te spreken die ertoe doen; om woorden ten leven te spreken. Hierin klinkt het Hebreeuwse woord tov door, wat ook klinkt in het scheppingsverhaal; zie, het geschapenen was goed, goed, ja zeer goed, letterlijk een toffe boel. Hij krijgt weer te spreken, deze man. Hij krijgt goede woorden te spreken. Hij was woordloos, maar hij krijgt een verhaal en een lied in de mond gelegd, een verhaal dat het hem draagt door alles heen, een anker in het woelen van de tijden. Ook dat is de kracht van taal.

In verhalen uit het Evangelie als deze, waarin de tijd wordt verdicht, gebeuren genezingen onmiddellijk. Maar wat hier in een paar zinnen samengebald staat, kan jaren, soms een leven

lang duren. Met dit kleine verhaal van iemand die uit zijn isolement geroepen wordt, kunnen we weer opnieuw horen waar het om gaat tussen mensen en God: dat God tot ons spreekt en tot ons blijft spreken, dat Hij ons niet loslaat, dat Hij ons het leven in wil roepen wanneer wij verstrikt zijn geraakt in van alles en nog wat, dat Hij ons een woord van hoop op de lippen wil geven wanneer we zelf geen woorden meer hebben. Dat Hij voor ons het leven wil, wanneer we om wat voor reden niet aan het leven toekomen. Dat Hij een God van bevrijding is, dat Hij ons wil uitleiden uit het angstland, hoe vaak wij daarin ook verzeild raken. Dat Hij trouw blijft, tot in eeuwigheid; en ook ons een woord of een lied in de mond legt om ook onze wereld op te breken; om oprecht te spreken, om recht te doen en goede woorden te spreken tot de mensen om ons heen.

Het Verhaal over die God wordt ons hier week in week uit aangereikt, zodat het Verhaal als een huis kan worden waarin je kunt wonen; een verhaal dat je draagt, een anker in het woelen van de tijden. Dat besef mag in ons groeien, al is het een leven lang.

Ja, het heeft iets van een Paasverhaal. Deze man was woordloos, was in zichzelf opgesloten, maar dat wordt doorbroken. Nieuw leven breekt in hem door; hij was monddood, maar hij krijgt te spreken, oprecht te spreken. Er is dan ook alle reden om als antwoord op dit verhaal een Paaslied te zingen.

Sta op! Een morgen ongedacht
Gods dag is aangebroken
Er is in een bewogen nacht
Een nieuwe lente ontloken
Het leven brak door aarde en steen
Uit alle wonderen om u heen
Spreekt, dat God heeft gesproken.¹

Amen

---

¹ Lied 630: 1 uit het Liedboek (2013).